

О. Б. КОРОЛЕНКО, Н. Г. КУТОВА, кандидати екон. наук, доценти
Криворізький національний університет

МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ РЕАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Сучасні тенденції у розвитку України свідчать про розвиток кризового фінансового стану в промисловому секторі країни. Щоб подолати ці проблеми, світова практика рекомендує використовувати нові методи та технології для забезпечення ефективного функціонування підприємств. Одним із таких методів є фінансовий контролінг, який включає комплексну систему контролю та аналізу фінансових показників підприємства. Практичне застосування фінансового контролінгу базується на використанні різноманітних методів. Інструментарій контролінгу складається з сукупності аналітичних процедур, методик, процесів, дій, знань та досвіду їх використання, які створені функціональними підсистемами підприємства.

Найбільш повну класифікацію методів фінансового контролінгу надають О. В. Мелих [1] та О. О. Коковіхіна [2], які поділяють їх на три групи – загальнонаукові, загальноекономічні та специфічні. До першої групи відносять аналіз, синтез, індукцію, дедукцію, аналогію, моделювання, порівняння, абстрагування, конкретизацію.

Серед загальноекономічних методів виділяють фінансовий аналіз, аналіз коефіцієнтів, бюджетування та управлінські методи (метод VBM, CVP-аналіз, ABM-аналіз, метод EVA). До групи специфічних методів відносять аналіз точки беззбитковості, бенчмаркінг, вартісний аналіз, портфельний аналіз, SWOT-аналіз, система збалансованих показників, методи фінансового прогнозування.

Групування специфічних методів контролінгу в управлінні підприємствами різних країн [3]:

Німеччина: бюджетування; вартісний ABC та XYZ-аналізи; матриця Мак-Кінсі; аналіз конкурентних переваг Портера; аналіз точки беззбитковості; SWOT-аналіз; аналіз цінової собівартості;

США : бюджетування; функціональний аналіз; Balanced Scorecard; бенчмаркінг; матриця БКГ; SWOT-аналіз; аналіз витрат за центрами обліку і звітності;

Польща : SWOT-аналіз; бюджетування; аналіз відхилень; аналіз ризиків; аналіз точки беззбитковості;

Україна : SWOT-аналіз; аналіз ризиків; бюджетування; аналіз точки беззбитковості; аналіз витрат; факторний аналіз; Balanced Scorecard; бенчмаркінг; матриця БКГ.

Складність застосування специфічних методів зумовлена тим, що вони мають досить вузький спектр реалізації і зазвичай спрямовані на управління окремим етапом чи взагалі процесом у рамках фінансової роботи. Варто також зауважити, що ефективність використання специфічних методів фінансового контролінгу значною мірою визначається повнотою розуміння природи та механізму реалізації кожного конкретного методу, що і обумовлює необхідність концентрації уваги на проблемі дослідження сутності та ключових характеристик базових специфічних методів фінансового контролінгу.

Дослідження методологічного інструментарію системи фінансового контролінгу на підприємстві доцільно проводити в контексті реалізації технологічного циклу відповідного процесу.

На нашу думку, визначення цілей фінансового контролінгу, здійснюється з врахуванням загроз та стимуляторів розвитку підприємства, виявлених в процесі попереднього моніторингу змін зовнішнього та внутрішнього середовища. Тактичні цілі фінансового контролінгу підпорядковуються загальній стратегічній меті розвитку підприємства, яка формується та обґрунтовується на основі вивчення всієї системи чинників, що визначають поточний та майбутній фінансовий стан, потенціал і можливості його покращення у довгостроковій перспективі.

Список літератури

1. Коковіхіна О. О. Фінансове моделювання як метод фінансового контролінгу на підприємствах залізничного транспорту. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2012. № 37. С. 197–201.
2. Мелих О. В. Роль сучасних автоматизованих методів фінансового контролінгу у підвищенні конкурентоспроможності підприємств. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Menagement/2009_657/42.pdf.
3. Рябенков О. В. Роль та значення системи контролінгу в процесі стратегічного управління. *Бізнес Інформ*. 2012. № 9. С. 326–329.